

DECIZIE

29 iunie 2016
Chișinău

municipiul

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, – Svetlana Filincova,
Judecători – Nicolae Craiu, Iuliana Oprea,
Dumitru Mardari, Maria Ghervas

Examinînd recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Miron Tamara împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Centru mun. Chișinău privind contestarea actului administrativ, obligarea recalculării mărimii pensiei pentru limita de vîrstă, obligarea indexării mărimii recalculate a pensiei pentru limita de vîrstă și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

a c o n s t a t a t :

La 05 mai 2014 Miron Tamara s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actului administrativ.

În motivarea cererii a indicat că la 31 iulie 2013 s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Centru mun. Chișinău cu cererea de stabilire a pensiei pentru limita de vîrstă, anexînd la aceasta certificatele privind salariul primit pentru perioada anilor 1978-2004 de la instituțiile și întreprinderile unde a activat. Indică reclamanta că la stabilirea mărimii pensiei, pîrîtul nu a luat în calcul perioada de activitate din anul 1983-1998, fiindu-i stabilită o pensie esențial diminuată. Astfel, menționează că la stabilirea pensiei, pîrîtul nu a verificat și nu a luat în considerație certificatele prezentate despre mărimea salariului cu nr. 15-28 din 03.03.2000 și nr. 2 din 15.12.2004, care au fost întocmite și eliberate de SA „IPDA”. Prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Centru mun. Chișinău nr. 91/2013/24650 din 09.09.2013, i-a fost stabilită o pensie diminuată,

pe care a refuzat să o primească, deoarece a fost ilegal calculată, fiindu-i încălcate drepturile sale privind asigurarea cu pensie pentru limită de vîrstă și cauzate prejudicii materiale și morale. La 26.12.2013, printr-un demers adresat președintelui Casei Naționale de Asigurări Sociale, a solicitat să fie informată în baza cărui articol de lege la calcularea pensiei a fost inclus coeficientul „0” pentru perioada de lucru la Institutul de Proiectări Drumuri Auto, confirmat prin două certificate de salariu: nr. 15-28 din 03.03.2000 și nr. 2 din 15.12.2004, eliberate de SA „IPDA”. Prin răspunsul nr. V-M-2208/13 din 24.01.2014, recepționat la data de 27.01.2014, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat că la calcularea pensiei nu au fost luate în considerație certificatele despre salariu nr. 15-28 din 03.03.2000 și nr. 2 din 15.12.2004 eliberate de SA „IPDA”, deoarece nu a fost posibilă verificarea corectitudinii informației pe care o conțin. Concomitent a fost informată că odată cu depistarea arhivei întreprinderii SA „IPDA”, va fi efectuat un control al certificatelor, cu ulterioara recalculare a pensiei. Susține reclamanta că la depunerea cererii de calculare și stabilire a pensiei pentru limita de vîrstă la 31.07.2013, și-a îndeplinit toate obligațiile stabilite de lege, în acest sens, a prezentat documentele necesare ce confirmă stagiul de muncă și venitul asigurat, eliberate de organele abilitate. A mai indicat că, în răspunsurile primite de la Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru mun. Chișinău se face trimitere la art. 30 alin. (2) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14.10.1998, potrivit căruia, organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă stagiul de muncă și venitul asigurat, eliberate de organele abilitate, însă menționează că, atât CNAS, cât și CTAS sect. Centru mun. Chișinău nu dispune de probe precum că, informația conținută în certificatele cu nr. 15-28 din 03.03.2000 și nr. 2 din 15.12.2004, care au fost întocmite și eliberate de SA „IPDA” nu este veridică, ci doar menționează, că nu a fost posibilă verificarea corectitudinii informației pe care o conțin deoarece, a dispărut arhiva întreprinderii SA „IPDA”. Consideră că, atât Casa Națională de Asigurări Sociale, cât și Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru mun. Chișinău la stabilirea și calcularea pensiei pentru 3 limita de vîrstă erau obligate să țină cont de informația conținută în certificatele eliberate de SA „IPDA”, deoarece potrivit art. 52 alin. (3) Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14.10.1998, venitul asigurat se confirmă prin documentele eliberate de întreprinderi, organizații, instituții în care și-au desfășurat activitatea asigurații sau de organele ierarhie superioare, precum și de arhive. Afirmă că pîrîtul nu a avut dreptul de a nu lua la evidență certificatele prezentate și a diminua nemotivat cuantumul pensiei, fără a îndeplini toate eforturile necesare pentru infirmarea informației conținute în certificatele prezentate, avînd în vedere că nu este vina dînzei întru posibilitatea verificării

certitudinii informației conținută în certificatele cu nr. 15-28 din 03.03.2000 și nr. 2 din 15.12.2004, iar imposibilitatea verificării informației, nu reprezintă un suficient temei, de a-i leza dreptul la o pensie echitabilă. În opinia sa, certificatele de salarizare au fost perfectate în modul stabilit de lege, cu indicarea adresei juridice a întreprinderii SA „IPDA”, certificatele conțin temeiul eliberării, la fel, sunt corect indicate numele conducătorului întreprinderii și a contabilului-șef, mărimea salariului nu este indicat exagerat de mare pentru perioadele respective, astfel că acestea nu reprezintă dubii. Relevă că, la stabilirea cuantumului pensiei, pârîtul a acționat contrar prevederilor art. 53 alin. (3) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14.10.1998. De asemenea, indică că Casa Națională de Asigurări Sociale ca organ a autorităților publice, era obligată să sesizeze organele competente pentru constatarea faptului lipsei arhivei instituției și să-i sancționeze în conformitate cu prevederile legale, precum și să înainteze anumite prescripții în vederea obligării conducerii SA „IPDA” să restabilească arhiva în conformitate cu prevederile legale (art. 43 alin. (6) din Legea contabilității nr. 113 din 27.04.2007, pct. 273 din Indicatorul documentelor-tip și al termenelor de păstrare pentru organele administrației publice, pentru instituțiile, organizațiile și întreprinderile Republicii Moldova, aprobat prin ordinul Serviciului de Stat de Arhivă al Republicii Moldova la 3 decembrie 1997, art. 295 alin. (7) Cod Contravențional. La data de 27.02.2014, a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale o cerere prealabilă, prin care a solicitat recalcularea pensiei. Scrisoarea a fost recepționată la data de 03.03.2014, iar la 31.03.2014 a primit răspunsul CNAS cu nr.V-M-423/14, pe care îl consideră formal, deoarece nu s-a contribuit efectiv la apărarea drepturilor sale la o pensie echitabilă, ci doar a fost informată precum că CTAS a întreprins mai multe măsuri în vederea depistării arhivei SA „IPDA” și transmiterea acesteia la Arhiva Națională, organizînd la data de 03.08.2012 un grup de lucru cu reprezentanți din mai multe autorități publice. Solicită reclamanta, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze mărimea pensiei pentru limita de vîrstă, luînd în calcul certificatele eliberate de SA „IPDA” cu nr. 15-28 din 03.03.2000 și nr. 2 din 15.12.2004, pentru perioada de activitate 1978-2004, începînd cu 31.07.2013, data adresării inițiale la CTAS sect. Centru, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Ulterior, Miron Tamara și-a concretizat și modificat cerințele înaintînd pretenții împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Centru mun. Chișinău, solicitînd anularea parțială a deciziei CTAS sect. Centru mun. Chișinău nr. 91/2013/24650 din 09.09.2013; obligarea CTAS sect. Centru să emită actul administrativ prin care să-i fie recalculată mărimea pensiei pentru limita de vîrstă, începînd cu data adresării inițiale la CTAS din 31.07.2013, cu includerea venitului asigurat, confirmat prin certificatele eliberate

de SA „IPDA” nr. 15-28 din 03.03.2000 și nr. 2 din 15.12.2004, pentru perioada de activitate 1983- 1998; obligarea CTAS sect. Centru să fie indexată mărimea recalculată a pensiei pentru limita de vîrstă cu 6,45%, începînd cu data de 01.04.2014; încasarea din contul pîrîților CNAS și CTAS sect. Centru a despăgubirii pentru prejudiciul moral cauzat, în cuantum de 25 000 lei și a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărîrea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 30 martie 2015 acțiunea a fost admisă parțial. S-a anulat parțial decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Centru mun. Chișinău nr. 91/2013/24650 din 09.09.2013 privind stabilirea pensiei Tamarei Miron, în partea neincluserii în stagiul de cotizare a perioadelor de activitate în SA „IPDA” între anii 1983-1998, confirmată prin certificatele cu nr. 15- 28 din 03.03.2000 și cu nr. 2 din 15.12.2004. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze Tamarei Miron mărimea pensiei pentru limita de vîrstă, începînd cu data adresării inițiale la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru mun. Chișinău din 31.07.2013, cu includerea în stagiul de cotizare a perioadelor de activitate a reclamantei în SA „IPDA” între anii 1983-1998, confirmată prin certificatele cu nr. 15-28 din 03.03.2000 și cu nr. 2 din 15.12.2004. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să indexeze mărimea recalculată a pensiei din 31.07.2013 pentru limita de vîrstă, conform hotărîrii Guvernului nr. 61 din 06.03.2015 cu privire la indexarea prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat, cu 7,95% începînd cu 01.04.2015. S-a dispus încasarea în mod solidar din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Centru mun. Chișinău în beneficiul Tamarei Miron a prejudiciului moral în sumă de 2000 lei. S-a respins cerința înaintată de Miron Tamara privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică ca neîntemeiată. Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat-o cu apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2015 s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărîrea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 30 martie 2015.

La 03 septembrie 2015, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea dispozițiilor judecătorești și emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii a indicat că la examinarea pricinii, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea litigiului, au aplicat eronat normele de drept și au apreciat în mod arbitrar probele.

Prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 23 decembrie 2015, s-a admis recursul declarat de

Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat integral decizia Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2015 și hotărârea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 30 martie 2015, și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

La 28 decembrie 2015 Miron Tamara a depus cerere de revizuire, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de recurs și rejudecarea pricinii în instanța de recurs.

Prin încheierea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de revizuire declarată de către Miron Tamara. A fost casată decizia Curții Supreme de Justiție din 23 decembrie 2015, cu reținerea cauzei pentru rejudecarea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, în alt complet de judecători.

Studiind materialele dosarului și analizând temeinicia deciziei contestate, în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale ca fiind neîntemeiat și care necesită a fi respins, din următoarele considerente.

În speță, Miron Tamara a inițiat acțiunea civilă în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Centru mun. Chișinău, în vederea obligării recalculării cuantumului pensiei pentru limita de vârstă, în baza certificatelor eliberate de SA „IPDA” cu nr.15-28 din 03.03.2000 și nr.15.12.2004 pentru perioada de activitate 1978-2004.

Conform art.1 alin.(2) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Conform art.2 alin.(1) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156-XIV din 14.10.1998 (Republicată în Monitorul Oficial nr.42-44 art.247 din 12.03.2004), dreptul la pensie îl au asigurații domiciliați în Republica Moldova, precum și persoanele care, la data stabilirii pensiei, nu au calitatea de asigurat, dar îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta lege. El se exercită, în condițiile legii, prin sistemul public de asigurări contra riscurilor sociale reprezentate de pierderea capacității de muncă (datorită vârstei înaintate, invalidității) sau de pierderea susținătorului.

Conform art.51 alin.(1) al Legii citate supra, stagiul de cotizare realizat anterior implementării evidenței individuale se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte acte eliberate în modul stabilit.

Conform art.53 alin.(2) al aceleași Legi, venitul asigurat se confirmă prin documentele eliberate de întreprinderi, organizații, instituții în care și-au desfășurat activitatea asigurații sau de organele ierarhic superioare, precum și de arhive. Documentele menționate se perfectează în modul stabilit de Guvern.

În speță s-a constatat cu certitudine că Miron Tamara întrunește condițiile privind vârsta de pensionare și stagiul de cotizare, însă la stabilirea mărimii pensiei nu s-a luat în calcul mărimea salariului pentru perioada de activitate din anul 1983 – 1998, nefiind luate în considerație certificatele despre mărirea salariului nr.15-20 din 30.03.2000 și nr.2 din 15.12.20014, care au fost întocmite și eliberate de SA „IPDA”.

Analizând circumstanțele pricinii, Colegiul consideră că instanțele de judecată ierarhic inferioare în mod just au reținut normele de drept ce guvernează raportul juridic litigios și corect au apreciat litigiul în cauză.

Se cere a fi precizat că în speță nu au fost contestat însuși dreptul la pensie a Tamarei Miron și nici nu au fost invocate obiecții în acest sens, fiind disputată corectitudinea calculării cuantumului pensiei.

Astfel, în conformitate cu art.52 alin.(3) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156-XIV din 14.10.1998 (Republicată în Monitorul Oficial nr.42-44 art.247 din 12.03.2004) și art.46 din Hotărîrea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare a pensiilor de asigurări sociale de stat nr. 328 din 19.03.2008, Tamara Miron, întru argumentarea pretențiilor privind recalcularea mărimii pensiei, a prezentat certificatele de salariu pentru anii 1983-1998.

Totodată, conform art.24 alin.(3) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000, la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pîrîtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți.

Contrar prevederilor citate supra, recurentul Casa Națională de Asigurări Sociale, avînd în speță calitatea de pîrît, a eșuat să probeze netemeinicia pretențiilor Tamarei Miron și să combată argumentele acesteia. Mai mult ca atît, în speță nu s-a confirmat că certificatele prezentate de Miron Tamara prezintă o informație neveridică, ori însuși recurentul a susținut imposibilitatea verificării acestei informații din motiv că arhiva SA „IPDA” a dispărut. Cu certitudine referirea formală la această circumstanță nu exclude temeinicia pretențiilor Tamarei Miron, ori materialele dosarului nu atestă contrariul.

Colegiul apreciază ca fiind neîntemeiate argumentele invocate de recurent și care nu pot fi reținute în vederea admiterii recursului, ori omisiunile angajatorului și în special lipsa arhivei nu pot fi puse ca fiind în detrimentul Tamarei Miron, în

condițiile în care aceasta și-a confirmat prin probe veridice și admisibile pretențiile.

Reieșind din cele menționate, Colegiul consideră că decizia recurată este legală și întemeiată, ca fiind adoptată cu aplicarea corectă a normelor de drept material și cu respectarea normelor de drept procedural, motiv pentru care aceasta urmează a fi menținută.

Conform art.445 alin.(1) lit.a) din Codul de Procedură Civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Prin urmare, în conformitate cu art.445 alin.(1) lit.a) din Codul de Procedură Civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2015, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Miron Tamara împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Centru mun. Chișinău privind contestarea actului administrativ, obligarea recalculării mărimii pensiei pentru limita de vîrstă, obligarea indexării mărimii recalculate a pensiei pentru limita de vîrstă și încasarea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Svetlana Filincova

Judecători –

Nicolae Craiu

Iuliana Oprea

Dumitru Mardari

Maria Ghervas